

Rapport 2016:4

Helårsrapport 2015

– Register för företag som utstationerar arbetstagare i Sverige

Innehåll

Helårsrapport 2015	2
Register för företag som utstationerar arbetstagare i Sverige	2
Sammanfattning	2
Bakgrund	2
Vad är utstationering?	3
Arbetsmiljöverkets uppdrag.....	3
Utstationeringar registreras via Arbetsmiljöverkets webbplats	3
Information.....	3
Redovisning utifrån 2015 års anmälningar	4
Vanliga frågor om utstationering.....	4
De flesta kommer från Tyskland och Polen.....	4
Antal utstationerade i Sverige varje månad	6
De flesta utstationerade arbetar med bygg- och anläggningsarbeten	7
<i>De flesta utstationerade finns inom branschgrupperna byggverksamhet och tillverkning</i>	7
• <i>Byggverksamhet</i>	8
• <i>Tillverkning</i>	9
• <i>Informations- och kommunikationsverksamhet</i>	9
• <i>Verksamhet "Ej angiven"</i>	9
• <i>Verksamhet inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik</i>	9
• <i>Jordbruk, skogsbruk och fiske</i>	9
Utstationeringarnas längd.....	10
Geografisk fördelning	10
<i>Karta</i>	11

Helårsrapport 2015

Register för företag som utstationerar arbetstagare i Sverige

Sammanfattning

Under år 2015 har totalt 42 697 utstationerade arbetstagare anmälts i utstationeringsregistret, som Arbetsmiljöverket har tillsyn över. Av dessa återfinns 42 procent inom branschgruppen "Byggverksamhet" och 23 procent inom "Tillverkningsverksamhet". Det gör dessa till de två största branschgrupperna. De flesta utstationerade arbetstagarna kommer från Tyskland och Polen, som tillsammans står för cirka 33 procent av alla anmälda utstationerade arbetstagare.

I snitt befinner sig cirka 7 400 utstationerade arbetstagare i Sverige varje månad. Utmärkande för månadsstatistiken under året är att Thailand var ett av de vanligaste utstationerande länderna under september.

Den vanligaste utstationeringsperioden är perioden 10 till 29 dagar och motsvarar närmare en tredjedel av alla anmälningar. Drygt sextio procent av alla utstationerade arbetstagare arbetade i något av storstadsområdena Stockholm, Göteborg eller Malmö.

Med tanke på att anmälningsskyldigheten trädde i kraft 1 juli 2013 är det i dagsläget för tidigt att göra några kvalificerade jämförelser mellan olika år. Vi kan dock påvisa skillnader mellan år 2014 och 2015, där vi kan konstatera att det inte förekommer några större förändringar.

Bakgrund

Nya regler i lagen (1999:678) om utstationering av arbetstagare trädde i kraft den 1 juli 2013. Enligt reglerna ska utländska arbetsgivare som utstationerar arbetstagare i Sverige i mer än fem dagar anmäla detta till Arbetsmiljöverket. Anmälan om utstationering och kontaktperson ska göras senast när en utstationerad arbetstagare börjar arbeta i Sverige. Anmälningsskyldigheten preciseras närmare i förordningen (2013:352) om anmälningsskyldighet vid utstationering av arbetstagare. De uppgifter om utstationerade arbetstagare som anmäls till Arbetsmiljöverket lagras i utstationeringsregistret.

Det övergripande målet med registret är att säkerställa att utstationerade arbetstagare omfattas av de rättigheter som följer av utstationeringsdirektivet, under den tid som arbetet pågår i Sverige. Registret ger möjlighet att få information om var utstationeringar pågår, så att även arbetstagarorganisationer kan ta del av uppgifterna. Dessa har ansvar för att övervaka att utstationerande arbetsgivare tillämpar arbets- och anställningsvillkor som är minst lika förmånliga som de minimivillkor som följer av ett svenskt centralt kollektivavtal för respektive bransch.

Vad är utstationering?

En utstationerad arbetstagare är en person som vanligen arbetar i ett visst land men som skickas till ett annat land av sin arbetsgivare för att arbeta där under en begränsad tid. Den utländska arbetsgivaren ska tillhandahålla tjänster över gränserna och det ska finnas en arbetsgivare som är mottagare av tjänsterna i det land som arbetstagaren skickas till.

Lagen om utstationering gäller utstationerade arbetstagare som sänds till Sverige, oavsett vilket land man kommer ifrån. Reglerna för exempelvis uppehållstillstånd och arbetstillstånd kan däremot skilja sig åt, beroende på vilket land man kommer ifrån.

Om utstationeringen beräknas pågå mer än fem dagar behöver den utländska arbetsgivaren anmäla utstationeringen och en kontaktperson till vårt register senast när arbetstagaren påbörjar arbetet i Sverige.

Arbetsmiljöverkets uppdrag

Arbetsmiljöverket är förbindelsekontor (kontaktnmyndighet) i Sverige när det gäller utstationering. Vi informerar om vilka regler som gäller vid utstationering i Sverige och samarbetar med förbindelsekontor i andra länder.

Arbetsmiljöverkets uppdrag är att utveckla och förvalta registret där utländska arbetsgivare anmäler utstationering. Arbetsmiljöverket ska även utöva tillsyn över att bestämmelserna om anmälningskyldighet och kontaktperson följs.

Utstationeringar registreras via Arbetsmiljöverkets webbplats

Via myndighetens webbplats www.av.se skapar arbetsgivaren ett konto för att sedan anmäla utstationeringar i registret. Information och hjälptexter finns på svenska, engelska, tyska, franska, polska och rumänska. Genom ett inloggningsförfarande kan arbetsgivaren också revidera sina uppgifter, till exempel om ett uppdrag förlängs eller om man byter kontaktperson.

Information

På Arbetsmiljöverkets webbplats finns information om utstationering på flera språk. Där finns även broschyren "Your rights at work as posted worker", som kan laddas ner eller beställas. Broschyren innehåller kort information om utstationering på engelska, tyska, franska, polska och rumänska.

På vår webbplats finns även en temasida på svenska och engelska om utstationering. Här finns gedigen information om regelverket, registret och vanliga frågor och svar.

Arbetsmiljöverkets svarstjänst kan ge vägledning och stöd till dem som har frågor om regelverket kring utstationering eller behöver hjälp med att anmäla uppgifter.

Redovisning utifrån 2015 års anmälningar

Det här är den andra helårsrapporten sedan lagändringen trädde i kraft. Statistiken i denna rapport utgår ifrån de arbetstagare som har haft ett pågående uppdrag under perioden 1 januari - 31 december 2015, vilket är 42 697 personer. Det utgör en ökning med drygt 12 procent jämfört med föregående år.

Under 2015 pågick drygt 21 000 utstationeringsuppdrag, varav cirka 16 000 både startade och avslutades under 2015. Det innebär att cirka 24 procent av uppdragen under 2015 har ett startdatum och/eller slutdatum som avviker från 2015. Totalt sedan den 1 juli 2013 har cirka 48 000 utstationeringsuppdrag anmälts.

Cirka 7 200 företagskonton har anmälts sedan starten 1 juli 2013 och fram till och med 2015. I registret finns närmare 5 700 unika företag, vilket ger en ungefärlig bild av hur många företag som finns representerade i registret.

Vanliga frågor om utstationering

Under 2015 besvarade Arbetsmiljöverkets svarstjänst närmare 900 frågor kopplade till utstationering. Det är något mindre än föregående år och en halvering jämfört med år 2013, då frågemängden uppgick till cirka 2 000 frågor med tyngdpunkten kring juni-juli 2013, när lagändringen trädde i kraft. Frågorna handlar till största delen om begreppet utstationering, olika situationer kopplat begreppet utstationering och anmälan samt behov av stöd i samband med att ett företag ska anmäla en utstationering i registret. Svarstjänsten får även frågor i samband med att man har glömt sin inloggning eller när en ny person tar över hanteringen.

De flesta kommer från Tyskland och Polen

Det är arbetsgivare i ett fåtal länder som står för en stor andel av de utstationerade arbetstagare som har anmälts i registret. Av de 85 länder som finns valbara är de länder som löpande utstationerar flest arbetstagare Polen, Tyskland, Litauen, Indien, Lettland och Finland. Tillsammans står dessa 6 länder för cirka 60 procent av alla utstationerade arbetstagare i registret under år 2015. Företag från Polen och Tyskland står tillsammans för drygt 33 procent av alla anmälda utstationerade arbetstagare under år 2015. Under hela perioden 1 juli 2013–31 december 2015 är Polen det land som utstationerar flest arbetstagare till Sverige, följt av Tyskland, Litauen och Indien.

I anmälan anges hemvist för det utstationerande företaget, vilket inte behöver vara representativt för nationaliteten på den utstationerade arbetstagaren. När registret introducerades under år 2013, var det möjligt att välja Sverige som ett utstationerande land. Den möjligheten togs bort för nya användare under senare delen av 2014. Det påverkar dock fortfarande siffrorna i registret på ett missvisande sätt. Nedan visas ett diagram över de länder som har anmält minst 100 arbetstagare.

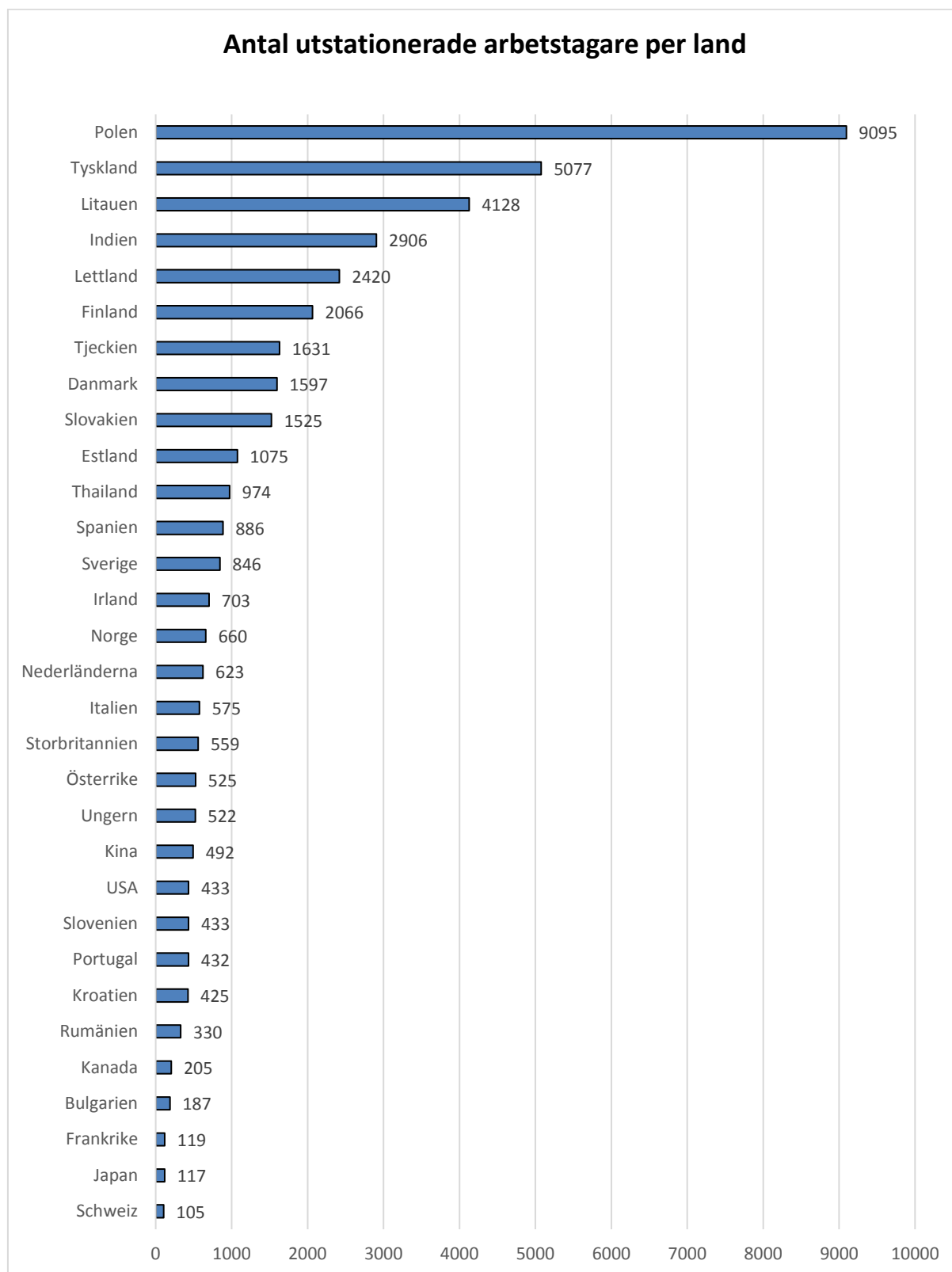

Diagram 1. Underlaget för diagrammet baseras på de arbetstagare som har haft ett pågående uppdrag under 2015 (totalt 42 697 personer). De länder som redovisas i ovanstående diagram representerar 98 procent av dessa arbetstagare, totalt 41 671 personer. Källa: AV/Utstationeringsregistret

Antal utstationerade i Sverige varje månad

Varje månad presenteras på Arbetsmiljöverkets webbplats statistik baserad på antalet arbetstagare som befinner sig i Sverige den första i månaden. Dessa siffror kan visa förändringar som inte är synliga i den sammanslagna statistiken som sträcker sig över hela året.

I snitt befinner sig cirka 7 400 utstationerade arbetstagare i Sverige varje månad. Observera att, i siffran för antalet arbetstagare per månad kan samma person ingå mer än en gång. Det sker om personen återkommer i skilda uppdrag under olika perioder eller har ett uppdrag som sträcker sig över flera månader.

Januari månad framstår som den månad med minst antal utstationerade arbetstagare i Sverige. Det kan förklaras med att statistiken tas ut den första dagen i månaden och nya arbeten i januari startar normalt efter helgledigheterna. Siffran för januari representerar därför nästan uteslutande de uppdrag som löper över årsskiftet.

Tyskland, Indien och Polen är de länder som utstationerar flest arbetstagare varje enskild månad. September månad utmärker sig, eftersom vi då ser en förändring bland de länder som utstationerar flest arbetstagare samt de vanligaste verksamhetsområdena. Med 612 utstationerade arbetstagare hamnar Thailand som nummer 4 bland de vanligaste länderna. "Jordbruk och jakt samt service i anslutning härtill" är under september månad det sjätte vanligaste verksamhetsområdet.

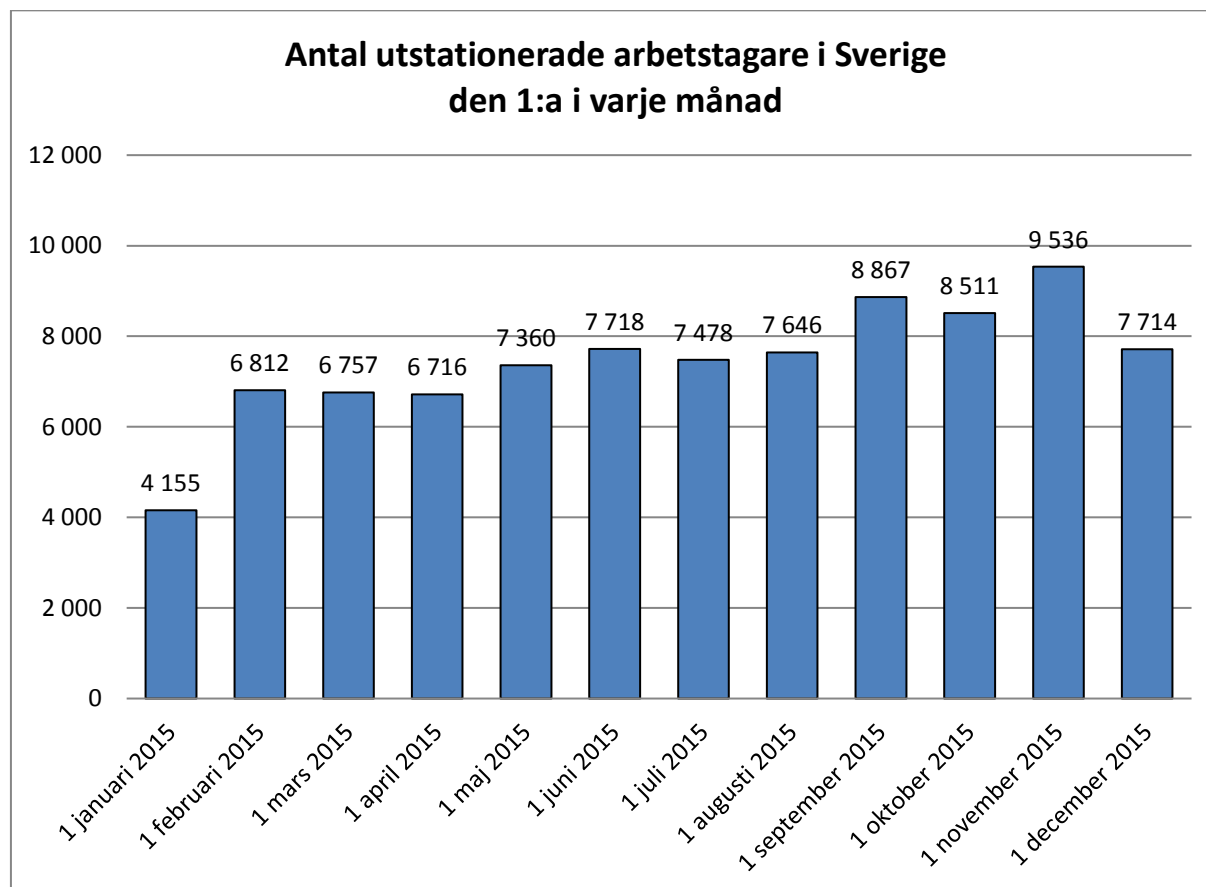

Diagram 2. Diagrammet baseras på de arbetstagare som har haft ett pågående uppdrag den första i varje månad under 2015. Källa: AV/Utstationeringsregistret

De flesta utstationerade arbetar med bygg- och anläggningsarbeten

I registret anges verksamhetsområde för det arbete som ska utföras av den utstationerade arbetstagaren. Den lista som arbetsgivaren väljer ur, bygger på svensk näringsgrensindelning (SNI 2007) och innehåller drygt 90 olika verksamhetsområden. Nedan presenteras ett diagram över de verksamhetsområden där minst 1 000 utstationerade arbetstagare finns anmälda.

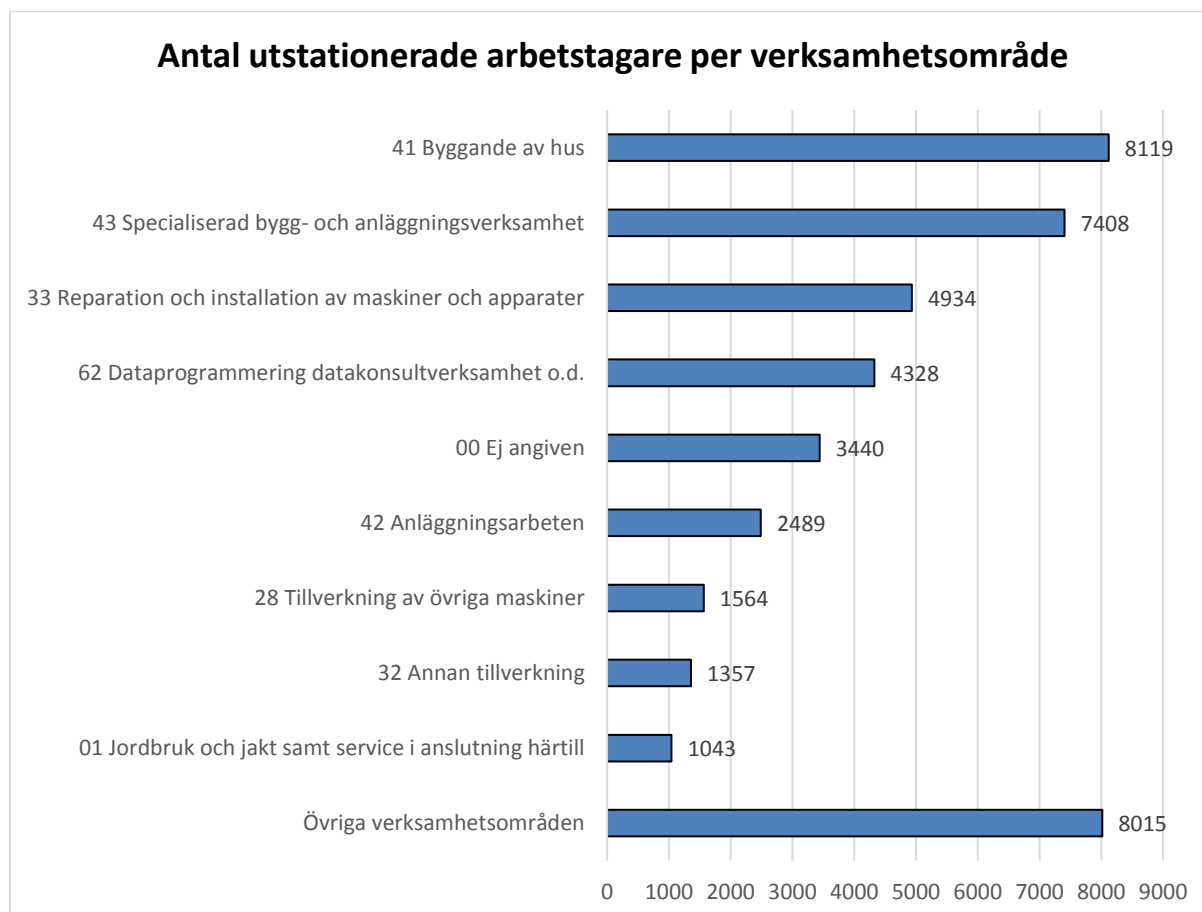

Diagram 3. Underlaget för diagrammet baseras på antalet arbetstagare som har haft ett pågående uppdrag under 2015 (totalt 42 697 personer). De verksamhetsområden som redovisas i ovanstående diagram representerar cirka 81 procent (34 682 personer) av dessa arbetstagare. Resterande 19 procent fördelas på 72 verksamhetsområden. Källa: AV/Utstationeringsregistret

Eftersom arbetsgivaren själv väljer verksamhetsområde i samband med anmälan, kan det inte säkerställas att alla arbetsgivare gör en korrekt bedömning av vilket verksamhetsområde som bäst representerar det arbete som ska utföras.

De flesta utstationerade finns inom branschgrupperna byggverksamhet och tillverkning

För att få en bild av hur olika branschgrupper finns representerade, visar nedanstående diagram en sammanslagning av relaterade verksamhetsområden. Sifferbeteckningarna för de verksamhetsområden som har slagits samman framgår efter branschgruppbenämningen. För "Byggverksamhet" ingår till exempel verksamhetsområdena 41-43. De branschgrupper som redovisas i diagrammet är de som omfattar mer än 1 procent av arbetstagarna.

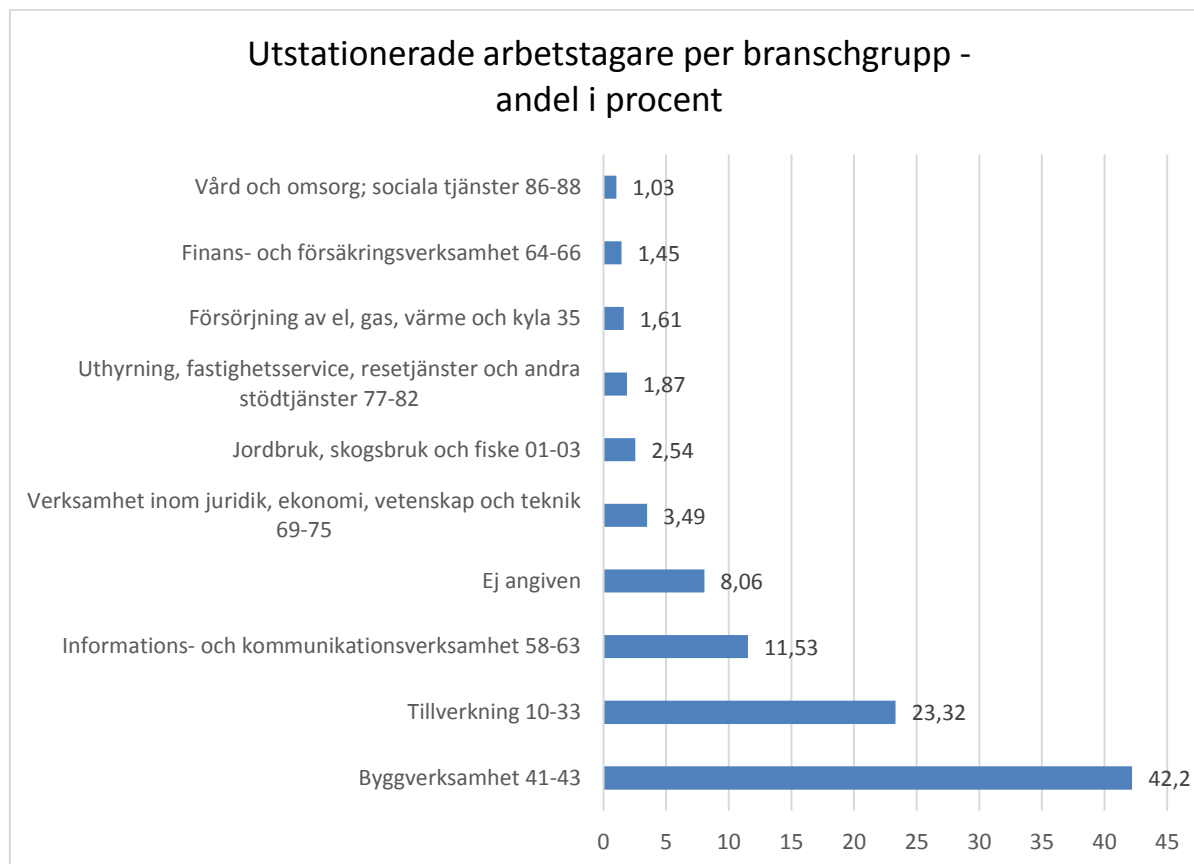

Diagram 4. Underlaget för diagrammet baseras på antalet arbetstagare som har haft ett pågående uppdrag under år 2015 (totalt 42 697 personer). De branschgrupper som redovisas i ovanstående diagram representerar cirka 97 procent (41 458 personer) av dessa arbetstagare. Källa: AV/ Utstationeringsregistret

Branschgruppen "Byggverksamhet" sysselsätter idag drygt 300 000 personer i Sverige och "Tillverkning" drygt 490 000 personer (källa: AV/INES). I dessa siffror ingår inte utstationerade arbetstagare. De två största branschgrupperna är både under 2014 och 2015 "Byggverksamhet" och "Tillverkning". Antal utstationerade arbetstagare som har anmälts till registret under perioden 1 januari till 31 december 2015 inom "Byggverksamhet" var 18 016 personer och inom "Tillverkning" 9 956 personer. Tillsammans sysselsätter de drygt 65 procent av alla utstationerade arbetstagare under 2015 (sammanlagt 27 972 personer). Det är dessutom en ökning med nära 6 000 fler arbetstagare inom dessa två branschgrupper jämfört med 2014. Branschgruppen "Byggverksamhet" står för den största ökningen.

- Byggverksamhet

Totalt arbetar 42,2 procent (18 016 personer) av de utstationerade arbetstagarna inom de tre verksamhetsområdena som återfinns inom branschgruppen "Byggverksamhet". De utstationerade arbetstagarna kommer främst från företag i Polen och Litauen. Drygt 8 100 arbetar inom "Byggande av hus" och 7 400 personer arbetar inom "Specialiserad bygg - och anläggningsverksamhet". När det gäller tjänster inom området "Byggande av hus" utstationeras de flesta arbetstagarna från Polen, Litauen, Tjeckien och Slovakien. För anläggningsarbeten har främst arbetstagare från Polen, Lettland och Tyskland anlitats.

- Tillverkning

År 2015 sysselsätter tillverkningsbranschen totalt 23,32 procent av alla utstationerade arbetstagare i registret och representeras av 23 olika verksamhetsområden. Här ingår allt från framställning av livsmedel och drycker till tillverkning av kläder, däck, maskiner, datorer, tobak, möbler osv. samt även reparation och installation av maskiner och apparater. 78,9 procent av de anmälda arbetstagarna återfinns inom de tre största verksamhetsområdena "Reparation och installation av maskiner och apparater", "Tillverkning av övriga maskiner" samt "Annan tillverkning".

Inom "Reparation och installation av maskiner och apparater" återfinns 4 934 anmälda utstationerade arbetstagare, främst från Tyskland, Finland och Polen. Verksamhetsområdet omfattar bland annat installation av industrimaskiner och utrustning, reparation och underhåll av olika transportmedel samt reparation av metallvaror, maskiner och apparater.

Inom "Tillverkning av övriga maskiner" återfinns 1 564 anmälda utstationerade arbetstagare, varav merparten är från Tyskland. Verksamhetsområdet omfattar exempelvis tillverkning av maskiner för allmänt bruk, skogsbruk, metallbearbetning och framställning av livsmedel.

Inom "Annan tillverkning" återfinns 1 357 anmälda utstationerade arbetstagare, där merparten utstationeras från Litauen och Polen. Verksamhetsområdet omfattar tillverkning av exempelvis smycken mynt, sportartiklar och leksaker.

- Informations- och kommunikationsverksamhet

Av de 11,53 procent som utstationeras inom branschgruppen "Informations- och kommunikationsverksamhet" utgör "Dataprogrammering, datakonsultverksamhet o.d." drygt 10 procent (4 328 personer). Av dessa utstationeras cirka 60 procent från Indien.

- Verksamhet "Ej angiven"

För 8,06 procent eller cirka 3 440 arbetstagare har inget verksamhetsområde angetts. Merparten av de utstationerade arbetstagare som återfinns under grupperingen "Ej angiven" utstationeras från Polen (1 016 personer) följt av och Tyskland, Finland, Danmark och Ungern. Andelen som inte anger verksamhetsområde har minskat med cirka 1 procent jämfört med 2014.

- Verksamhet inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik

Branschgruppen "Verksamhet inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik" omfattar 3,49 procent (1 492 personer). Här har de flesta arbetstagare registrerats inom verksamhetsområdet "Annan verksamhet inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik" (915 personer). Många av dessa har sänts till Sverige från Nederländerna, Kina och Tyskland.

- Jordbruk, skogsbruk och fiske

Branschgruppen "Jordbruk, skogsbruk och fiske" omfattar 2,54 procent eller 1 084 arbetstagare. De flesta arbetstagare har återfinns inom verksamhetsområdet "Jordbruk och jakt samt service i anslutning härtill" (1 043 personer) och tjänster tillhandahålls främst från företag i Thailand (973 personer).

Utstationeringarnas längd

Den vanligaste utstationeringsperioden är 10-29 dagar och motsvarar närmare en tredjedel av alla anmälningar. Cirka 10 procent av anmälningarna avser en utstationeringsperiod på minst 1 år. Drygt 2 tredjedelar av alla uppdrag är kortare än 2 månader.

Månader	Dagar	Antal arbetstagare	Andel arbetstagare i procent
	0-9	6 955	16
<1	10-29	11 899	28
1-2	30-59	6 997	16
2-3	60-89	3 699	9
3-6	90-179	5 399	13
6-8	180-239	1 742	4
8-12	240-359	2 103	5
12-24	360-720	2 529	6
>24	>720	1 374	3
	oklar	0	0,0
	Summa:	42 697	100,0

Tabell 1. Tabellen baseras på angiven period för de 42 697 arbetstagare som har haft ett pågående uppdrag under 2015. Källa: AV/Utstationeringsregistret

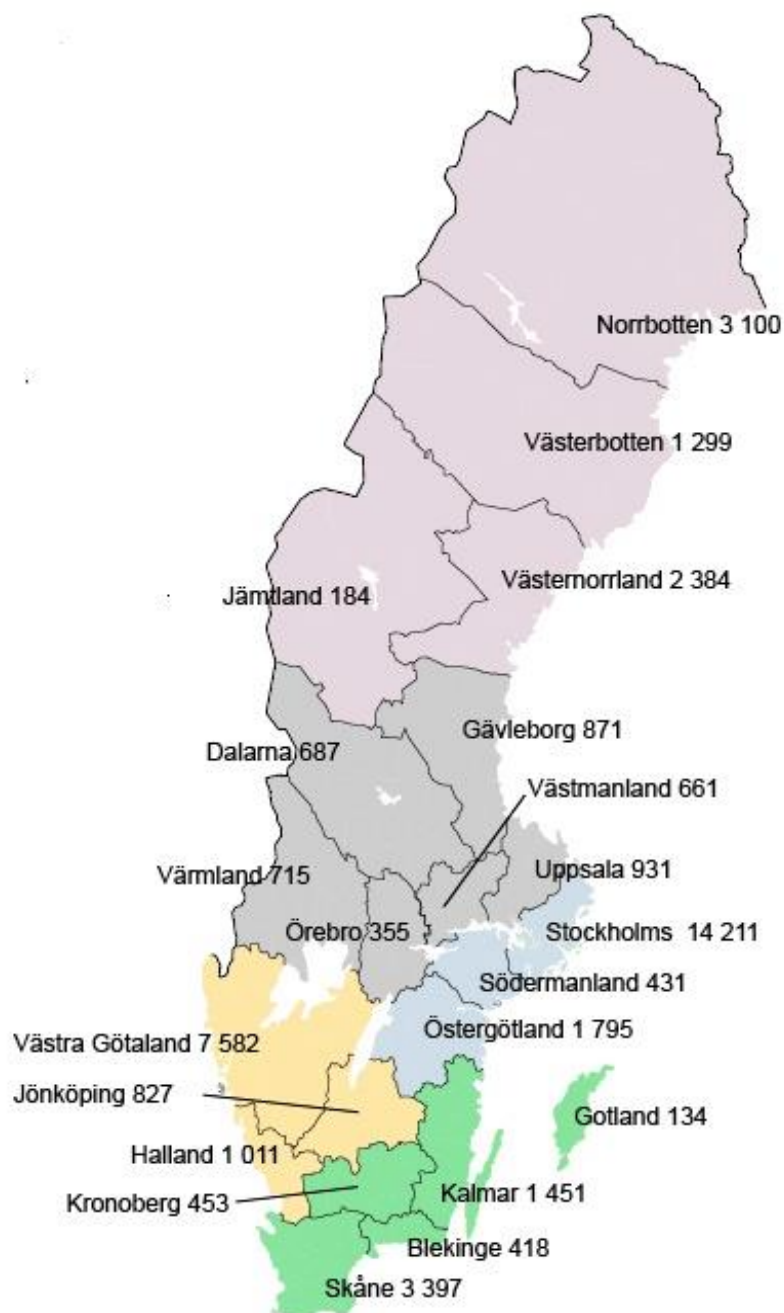
Geografisk fördelning

Kartan nedan visar var i landet utstationerade arbetstagare har arbetat under året. Kartan är uppdelad på län för att ge en lättöverskådlig bild över den geografiska fördelningen. Färgerna representerar uppdelningen av Arbetsmiljöverkets inspektionsavdelning som består av fem regioner.

För 2015 visar kartan att drygt 33 procent av alla utstationerade arbetstagare har arbetat i Stockholms län och 18 procent i Västra Götaland. Nära 8 procent arbetade i Skåne län. Det betyder att drygt 60 procent av alla utstationerade arbetstagare har arbetat i något av storstadsområdena Stockholm, Göteborg eller Malmö.

Karta

Ej uppgifter om län 56
Källa: Arbetsmiljöverket/Utstationeringsregistret 20160121

Arbetsmiljöverket
112 79 Stockholm
Besöksadress: Lindhagensgatan 133
Telefon 010-730 90 00
E-post: arbetsmiljoverket@av.se
av.se

Den här publikationen kan laddas ner på
www.av.se/arbetsmiljoarbete-och-inspektioner/publikationer/rapporter/

Vår vision: Alla vill och kan skapa en bra arbetsmiljö

**ARBETSMILJÖ
VERKET**